

Etape în evoluția conceptului de renaturare a luncii Dunării pe sectorul românesc

Activitatea de apărare împotriva inundațiilor a apărut din necesități obiective în România în mod organizat încă de la începutul sec. XX după lungi dezbateri în cadrul Academiei Române între concepția naturista a lui Grigore Antipa și cea inginerască a lui Anghel Saligny.

Anul 1929 a marcat constituirea Comisiei pentru studierea posibilității îndiguirii Dunării și irigațiilor pe suprafețe mari, comisie constituită de Ministerul Agriculturii. În anul 1942 a luat ființă Comisia irigațiilor din cadrul aceluiași minister care a funcționat până în anul 1950. Abia în anul 1950 prin Raportul la Rezoluția CC al PMR se menționează o suprafață de amenajat de 50 000 ha în prima etapă și necesitatea amenajării a 1 200 000 ha în etapa a doua prin îndiguirea întregului sector românesc al Dunării. Această sarcină a fost trasată Ministerului Agriculturii ocazie cu care serviciul de îmbunătățiri funciare devine Direcție de îmbunătățiri funciare.

Infrastructura de apărare împotriva inundațiilor cuprinde :

1. Diguri la Dunare - 1.181 km ;
2. Diguri la rauri interioare - 1.089 km ;
3. Baraje de atenuare a viiturilor – 110 buc.

Pentru constituirea și recepționarea acestor capacități, în perioada 1962- 1980 a fost îndiguia lunca Dunării pe o suprafață de 432 000 ha din totalul de 570000 ha. Pe aproape întregul front de apărare, digurile au fost dimensionate la asigurarea de 1% cu mici excepții unde asigurările au fost inițial de 5% ulterior rectificându-se prin completări de terasamente și suprînălțări de nivel care în medie nu depășesc 1,20 – 1,25 m pe sectoarele cele mai defavorabile și având riscul cel mai accentuat de depășire a cotelor de inundație. În acest fel după cum a fost menționat mai sus, la sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980 s-au recepționat lucrări de apărare împotriva inundațiilor totalizând 1181 de Km diguri la Dunare și 1080 de Km diguri la raurile interioare, la care se adaugă digurile de compartimentare a incintelor agricole cât și 143 de baraje de atenuare a viiturilor.

Actualmente amenajările hidroameliorative din Lunca Dunării sunt administrate de către Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare situația folosințelor agricole sunt după cum urmează:

SITUAȚIA ACTUALĂ A PRINCIPALELOR FOLOSINȚELOR ÎN INCINTELE ÎNDIGUITE

Nr. crt.	Denumirea incintei	Suprafețe și categorii de folosințe pe suprafețele aparate (ha)									
		Sup. totală	Arabil	Orezarie	Pasuni / fanete	Vii / livezi	Piscicol	Silvic	C - tii	Drumuri și altele	Neproductiv
1	Cetatea Basarabi	600	-	-	-	-	600	-	-	-	-
2	Ghidici - Rast - Bistret	9031	5043	-	1489	-	1053	304	-	45	1097
3	Bistret - Nedeia - Jiu	21575	11045	2935	1878	1285	2265	456	-	105	1606
4	Jiu - Bechet	5728	3517	-	381	-	-	622	-	18	1190
5	Bechet - Dabuleni	5646	5067	-	376	100	-	75	-	28	-
6	Dabuleni - Potelu - Corabia	14445	10104	-	1694	1508	61	220	448	137	273

7	Olt – Poiana – Seaca	6290	4741	-	631	20	-	-	867	31	-
8	Seaca - Vanatori - Suhaiia - Zimnicea	14200	6507	4200	1878	-	1179	97	263	71	5
9	Zimnicea – Nasturelu	3820	3575	-	226	-	-	-	-	19	-
10	Bujoru - Pietrosani	4750	4726	-	-	-	-	-	-	24	-
11	Pietrosani - Vedea	5158	4979	-	-	-	43	-	86	45	5
12	Vedea - Slobozia	5462	5193	-	-	-	173	-	20	69	7
13	Remus - Gostinu - Baneasa	7265	6008	-	150	-	27	-	970	47	63
14	Gostinu - Greaca - Arges	27830	24431	2380	-	-	10	473	17	109	410
15	Chirnogi - Arges	1840	111	1720	-	-	-	-	-	9	-
16	Oltenita - Surlari - Dorobantu	13200	8472	3670	-	-	-	-	992	66	-
17	Boianu - Sticleanu- Calarasi	23000	20608	-	-	-	740	911	626	105	10
18	Calarasi -Rau	10920	5324	4237	10	-	-	223	490	55	581
19	Borcea de Sus I – III	28166	24509	1600	16	-	-	308	203	1487	43
20	Borcea de Jos I – III	31062	28752	-	15	6	-	896	229	1002	162
21	Bugeac	174	173	-	-	-	-	-	-	1	-
22	Oltina	310	172	129	6	-	-	-	2	1	-
23	Seimeni	480	344	-	134	-	-	-	-	2	-
24	Unirea – Galdau	800	99	700	-	-	-	-	0,5	0,5	-
25	Stelnica - Bordusani	1600	1069	-	297	-	-	-	-	8	226
26	Facaieni – Vladeni	4650	570	3700	-	-	-	-	0,2	0,8	379
27	Brailita – Giurgeni - Calmatui	16281	7690	6000	-	-	-	-	5	13	2573
28	Calmatui - Gropeni	14100	3854	8685	-	-	-	-	62	109	1390
29	Gropeni - Chiscani	1953	1943	-	-	-	-	-	-	10	-
30	Insula Mare a Brailei	71994	66911	-	-	-	343	13	250	985	3492
31	Braila - Dunare – Siret	5331	4582	-	-	-	-	6	67	41	635
32	Bratesul de Jos	13590	10074	-	-	-	2430	241	775	70	-
33	Harsova - Ciobanu	4910	3079	1600	-	-	-	-	119	50	62
34	Ciobanu - Garliciu - Daeni	4980	4839	-	-	-	-	54	13	71	3
35	Pecineaga - Turcoaia	3472	2931	120	404	-	-	-	-	17	-
36	Iglita - Carcaliu - Macin	2580	2200	-	367	-	-	-	-	13	-
37	Macin - I.C. Bratianu	12425	9718	450	514	-	1650	20	-	62	11
38	I.C. Bratianu - Isaccea	20202	12753	-	4642	-	1350	1350	-	107	-
TOTAL		419820	315713	42126	15108	2919	11924	6269	6504,7	5033,3	14223

NOTA: pentru 15 incinte insumand suprafata de 14943 ha nu se gasesc date actualizate cu privire la categoriile de folosinta ale terenurilor din zona aparata.

Dupa anul 2000 s-a lansat in Romania proiectul « **Coridorul verde al Dunarii** ».

In urma interventiei Bancii Mondiale si a WWF (Auen Institut, Institute for Floodplains Ecology), s-a semnat la Tulcea un acord privind realizarea respectivului coridor ecologic al fluviului, acord parafat de ministri mediului din Romania, Bulgaria, Ucraina, si Moldova in anul 2000.

Initiativa Coridorul Verde al Dunarii de Jos are scopul declarat de cooperare si coordonare intre tarile aflate de-a lungul cursului Dunarii Inferioare, si de a concentra eforturile pentru a proteja ecosistemele de lunca, si a acorda sprijin pentru conservarea si reamenajarea luncii inundabile a Dunarii pe sectorul romanesc.

Coridorul Verde “Dunarea de Jos” urma sa fie compus dintr-un angajament minim de 773.000 ha de arii protejate existente, 161.000 ha de arii noi propuse pentru a fi protejate, precum si o zona de 224.000 ha propusa pentru a fi restaurata la nivel de lunca naturala. Reprezentantii WWF Romania sustin ca renaturarea luncii inundabile a Dunarii pe cel putin 100.000 de hectare ar fi redus nivelul apelor care au cuprins zona dupa inundatii cu 40 de centimetri. In opinia acestora “*solutia presupune costuri estimative*

situat mult sub valoarea investitiilor necesare mentinerii digurilor sau a altor structuri care nu garanteaza protectia impotriva inundatiilor”.

”Situatia actuala a depasirii cotelor istorice pe cursul inferior al Dunarii este cauzata de lucrarile de desecare realizate de regimul comunist. Pretul acestor actiuni iresponsabile de -domesticire a naturii- se masoara astazi in procente din PIB solicitand in acelasi timp guvernului sa actioneze de urgenta pentru gasirea unor solutii durabile, economic eficiente pe termen lung si sa treaca peste micile interese locale in vederea implementarii proiectelor de renaturare”

In anul 2006 au fost promovate doua de acte legislative in vederea reconstructiei ecologice in zonele din Lunca Dunarii respectiv:

HG nr. 1208 din 6 septembrie 2006 pentru aprobarea *Programului de redimensionare ecologica si economica in sectorul romanesc al Luncii Dunarii*, si

HG nr. 80 din 26 ianuarie 2011 pentru aprobarea Planului national de management aferent portiunii din bazinul hidrografic international al fluviului Dunarea care este cuprinsa in teritoriul Romaniei, inclusiv programele de masuri pentru atingerea obiectivelor de mediu.

Tot in anul 2006 dar cu extensie si in anii 2008 si 2010 a fost elaborat (in baza prevederilor HG 1208) studiul: **„Redimensionarea ecologica si economica in sectorul romanesc al Luncii Dunarii Inferioare**„, finantat de Ministerul Mediului si Padurilor. Studiul a fost finantat, de M.M.D.D. (actualmente Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice), fiind realizat de catre I.N.C.D.D. Tulcea in calitate de lider de proiect in parteneriat, Universitatea Karlsruhe, Sintegra, W.W.F. , EnviroScopY , I.N.C.D.I.F. - I.S.P.I.F. Bucuresti si I.N.H.G.A. Bucuresti. Scopul declarat al studiului a fost fundamentarea stiintifica si tehnica a prioritatilor din planul de management al riscului la inundatii pe sectorul romanesc al Luncii Dunarii.

Acest studiu sta la baza:

1. Proiectului de Hotarare de Guvern privind aprobarea Programului de masuri de diminuare a riscului la inundatii in Lunca Dunarii

Nota de fundamentare a proiectului de Hotarare de guvern pentru aprobarea programului de masuri pentru diminuarea riscului la inundatii in Lunca Dunarii se bazeaza pe studiul mai sus mentionat fiind propuse trei scenarii de amenajare:

- Scenariul I - conservarea si dezvoltarea caracterului agricol al unor incinte prin consolidarea si modernizarea sistemelor de diguri existente;
- Scenariul II - crearea unor incinte inundabile in mod dirijat si functionare acestora ca acumulari laterale nepermanente (poldere) avand ca efect stocarea de apa si atenuarea „*varfurilor de viitura*”;
- Scenariul III- eliminarea sistemului de diguri existent si transformarea in zone umede pe care sa fie restabilite conditii cat mai apropiate de cele naturale de dezvoltare a ecosistemelor specifice.

Potrivit scenariului II sustinut de catre liderul de proiect respectiv I.N.C.D.D. Tulcea propune pastrarea a 30 de incinte agricole avand destinatia actuala insumand 194.239 ha, constituirea a 12 incinte mixte (agricole si poldere pentru acumularea temporara de apa) insumand 193.111 ha si desfiintarea a 8 incinte insumand o suprafata de 75.439 ha. In

cadrul cap. 2 schimbarile preconizate se mentioneaza ca scenariul II recomandat reprezinta o solutie tehnica mixta in care 43,3% din suprafata amenajata se va mentine in incinte agricole pretabile pentru agricultura, 40,8% din suprafata indiguita se va transforma in poldere pretabile pentru stocare de apa iar la 15% din suprafata agricola indiguita se va renunta definitiv acesta transformandu-se in zone umede.

In prezent se practica managementul integrat al incintelor agricole situate in Lunca indiguita a Dunarii ceea ce reprezinta o solutie optima de exploatare a acestora.

Implicatiile socio-economice in situatia aplicarii scenariului II specificat in Nota de fundamentare ar fi majore, prognozandu-se pagube si prejudicii mari aduse infrastructurii agricole aflate in proprietatea statului si in administrarea Agentiei Nationale de Imbunatatiri Funciare, economiei Romaniei in ansamblu. Lucrarile de aparare protejeaza, pe langa terenurile agricole, peste 150 000 gospodarii ale populatiei, 163 centre de productie, 389 complexe zootehnice, 85 km cale ferata si peste 350 km de drumuri clasificate.

Aspectele semnalate in Anexa nr. 1 sustin punctul de vedere al Sectiei de Stiinta solului, Imbunatatiri funciare, Gospodarirea apelor si Protectia mediului din Academia de Stiinte Agricole si Silvice " Gheorghe Ionescu Sisesti" fata de prevederile din Proiectul Hotararii de Guvern pentru aprobarea Programului de masuri de diminuare a riscului la inundatii in Lunca Dunarii.